

Keskkonnaprogrammi 2018. a taotlusvoor

KIK kuulutab 2. veebruaril 2018.a välja 2018.a taotlusvooru, mille kogueelarve on 14 750 000 eurot. Taotluste esitamise tähtaeg on 5. märts 2018.

Toetust saab taotleda 9 programmis ning vaid osade määruses nr 13 nimetatud tegevuste rahastamiseks. Senised keskkonnakorralduse ja jäätmemajanduse alamprogrammid on koondatud ühte – ringmajanduse programmi. Tulenevalt keskkonnaministeriumi ettepanekust ja KIKi nõukogu otsusest saab taotleda toetust järgmiste tegevuste rahastamiseks.

Keskkonnateadlikkus

Vooru eelarve on 2 miljonit eurot.

Toetust saab taotleda määruse paragrahv 8 lõikes 3 punktides 2 ja 3, paragrahvi 8 lõikes 4 punktides 1 ja 2; paragrahvi 8 lõike 5 punktis 1 ning paragrahv 8 lg 6 punktides 1 ja 2 loetletud tegevuste rahastamiseks. Toetatavad tegevused on:

- täiskasvanute ja peredele mõeldud festivali, messi korraldamine, toetus on kuni 50% projekti kogueelarvest;
- täiskasvanute ja peredele mõeldud loodusõhtu, -hommiku, -retke korraldamine, toetus on kuni 50% projekti kogueelarvest;
- üldharidussüsteemi õpilaste osalemine loodus- ja keskkonnahariduskeskuste või keskkonnakaitse ja keskkonnakasutusega seotud ettevõtete aktiivõppeprogrammides. Taotleja on projektis osalev haridusasutus või selle pidaja. Iga klass või lasteaiarühm saab toetust ühes õppeaastas üheks õppekäiguks. Projekti toetus on kohale- ja tagasisõit kokku kuni 150 eurot ühe klassi või lasteaiarühma kohta, ühe aktiivõppeprogrammi maksumus kuni 150 eurot ning projektijuhtimise kulu. Erandina rahastatakse suurte klasside (alates 26 õpilasest) aktiivõppeprogrammi kulu kahes rühmas (kuni 2x150 eurot klassi kohta);
- vähemalt kolm õppepäeva kestva välipraktikumi laagri korraldamine põhikooli- ja gümnaasiumiõpilastele ning looduse valdkonna huvikooli õpilastele. Laagri läbiv teema on looduses toimuvate protsesside ja elurikkuse tundmaõppimine. Taotlejaks saab olla haridusasutus, selle pidaja või huvikool. Toetus on kuni 50% projekti kogueelarvest;
- meediatoote, ajutise näituse, õppematerjali, trükise, m-lahenduse või keskkonnateadlikkust käsitleva uuringu loomine ja sihtrühmale kättesaadavaks tegemine;
- loodus- ja keskkonnahariduskeskuste võrgustiku koostöö arendamine;
- säästvat arengut toetava hariduse alal üleriigilise haardega rahvusvaheliste projektide või programmide koordineerimine.

Oluline: 2018. a esimeses taotlusvoorus ei saa esitada taotluseid teavituskampaania korraldamiseks (§ 8 lg 3 p 1), loodus- või keskkonnateemat käsitleva projekti elluviimiseks üldharidusasutuses vähemalt ühe õppeveerandi vältel (§ 8 lg 4 p 3), õppematerjalide ja -vahendite loomiseks ja soetamiseks loodus- ja keskkonnahariduskeskustesse (§ 8 lg 4 p 4) ning

meediatoote loomiseks ja sihtrühmale kättesaadavaks tegemiseks Keskkonnaministeeriumi veebilehel nimetatud tingimustel (§ 8 lg 5 p 2).

Muudatuste kirjeldus ja juhised taotlejale

- Määruses on muudetud keskkonnateadlikkuse programmi sõnastust. Sõnastuse muudatus on tingitud vajadusest avardada keskkonnateadlikkuse tähendust ning samas täpsustada eesmärgi ja toetatavate tegevuste temaatikat. Keskkonnateadlikkuse programmi eesmärk on kujundada arusaama, et inimene on osa loodusest, loodus on majanduse ja kultuuri alus ning keskkonnakaitse ja -kasutuse vahel peab valitsema tasakaal. Programmi raames toetatakse tegevusi, mille teemaks on säästva keskkonnakasutuse põhimõtete, looduse ja inimühiskonna seoste, looduses toimivate protsesside ja elurikkuse tundmaõppimine.
- Täpsustatud on määruse § 8 lg 4 p 1 sõnastust. Muudatusega tuuakse esile, et KIK toetab ainult nii loodus- ja keskkonnahariduskeskuste kui ka ettevõtete korraldatavaid aktiivõppeprogramme, st õppija osaleb õppeprotsessis aktiivsetes (kogemuslikes, tegevuslikes, uurimuslikes, avastuslikes jne) tegevustes. Muudatus annab võimaluse, et keskused või ettevõtted korraldavad aktiivõppeprogramme haridusasutuse juures, mis vähendab oluliselt transpordikulu. Põhimõttelise muudatusena on välja toodud KIKi toetuse vähendamine kahelt õppeprogrammilt ühele ning seoses sellega ka transpordikulu piirmäära vähendamine poole võrra, st 150 eurot ühe klassi või lasteaiarühma kohta. Seoses sellega, et aktiivõppemeetodite rakendamine eeldab väiksemaid õppegrupe, on tehtud muudatus suurte klasside (alates 26 õpilasest) aktiivõppeprogrammide rahastamises.
- Määruse § 8 lõike 4 punkti 2 muudatus on tingitud vajadusest parandada laagrite tulemuslikkust ning toetada gümnaasiumiõpilaste kõrval ka põhikooliõpilaste huvi loodusainete õppimise vastu. Keskkonnahariduse uuringute põhjal on pikemaajaliste laagrite mõjukus tunduvalt suurem kui lühikese kestusega programmidel. Seetõttu toetatakse nüüd vähemalt kolm õppepäeva kestva välipraktikumi laagri korraldamist.
- Määruse § 8 lõike 4 punkti 3 on lisatud projekti kohustusliku elemendina haridusasutuse õpetajate keskkonnahariduslik täiendusõpe, et kaasata õpetajad keskkonnahariduslikesse tegevustesse.
- Täiendatud on keskkonnahariduslike teabekandjate loetelu. Meediatoodete, ajutiste näituste, trükiste jm kõrval toetatakse õppematerjalide loomist ja sihtrühmadele kättesaadavaks tegemist. Keskkonnahariduslikud õppematerjalid, mida saab kasutada nii formaal- kui ka mitteformaalhariduses, võimaldavad sihipäraselt vahendada uuenevat keskkonnateavet väga laialdastele sihtgruppidele.
- Uue toetatava tegevusena on lisandunud määrusesse loodus- ja keskkonnahariduskeskuste võrgustiku koostöö arendamine ja rahvusvaheliste projektide koordineerimine (§ 8 lõige 6). Täienduse tingis asjaolu, et kehtiva määruse toetatavate tegevuste hulgast puuduvad keskkonnahariduse võrgustiku arendust ja koostööd võimaldavad tegevused. Vajalik on toetada loodus- ja keskkonnahariduskeskuste võrgustiku arendamist ning rahvusvahelist ja riigisisest

koostööd keskkonnahoidliku mõtteviisi levitamisel ning jätkusuutlike tarbimisharjumuste kujundamisel ühiskonnas.

- Haridusastutel on võimalik mitteformaalse keskkonnajuhtimissüsteemi (roheline kool) välja töötamiseks ja rakendamiseks toetust taotleda ringmajanduse programmist (määrus § 7 prim 1 lg 6 p 3).

Finantseerimise kord

Taotluse esitamisel tuleb järgida keskkonnaprojektide finantseerimise korda, selle lisa 1 (abikõlblikud kulutused) ja lisa 2 (taotluse kohustuslikud lisad).

- Finantseerimise korra Lisa 1 Abikõlblikud kulud punktis 3.12.3 on korrigeeritud vastavalt määruse uuele sõnastusele tegevused, mille alt on töötajate täiendkoolitus abikõlblik.

Ringmajanduse programm

Vooru eelarve on 1 miljon eurot.

Toetust saab taotleda määruse paragrahv 7 prim 1 lg 6 punktides 1-6 loetletud tegevuste rahastamiseks. Toetatavad tegevused on:

- ressursi säästuga seotud rakenduslikud teadus- ja arendustööd;
- EMAS keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemi rakendamine ja registreerimine;
- mitteformaalsete keskkonnajuhtimissüsteemide, nagu roheline kontor ja roheline kool; väljatöötamine, rakendamine ja sertifikaadi või tunnistuse taotlemine;
- ökomärgise taotlemine;
- ökoinnovatsiooni ja ringmajandust toetavad tegevused (ökodisaini ja ringmajanduse koolitused, auditid ja katseprojektid), mis aitavad suurendada ettevõtete võimet luua uusi tooteid, teenuseid ja ärimudeleid;
- avalikel kogunemistel jäätmetekke vältimine ning korduskasutust võimaldavad tegevused.

Oluline: Teistele ringmajanduse programmi tegevustele 2018. a esimeses taotlusvoorus toetust taotleda ei saa.

Muudatuste kirjeldus ja juhised taotlejale

Määruse suuremaid muudatusi on jäätmekäitluse ja keskkonnakorralduse programmi tegevuste koondamine ühte programmi – ringmajanduse programmi, kuna jäätmetekke ja jäätmete käitlemine on ringmajanduse tervikliku lähenemise üks lahutamatu komponent. Ringmajanduse programmist toetatavad tegevused järgivad terviklikku lähenemist ehk n-ö sisendist väljundi poole liikumist. Mõlema programmi tegevustest on ühendprogrammist välja jäetud tegevusi, mida toetatakse edaspidi KIKi kaudu ELi struktuurifondidest (saaste ennetus, jäätmejaamade

ja kogumispunktide rajamine, jäätmete ringlussevõtt ja korduskasutus). Eesmärk on vältida tegevuste topeltrahastamist. Määruses on tunnistatud kehtetuks jäätmekäitluse programm.

Muudatuste kirjeldus ja juhised taotlejale

- Määrust on täiendatud §-ga 7 prim 1 „Ringmajanduse programmi eesmärk ja toetatavad tegevused“. Lõikes 1 on sätestatud ringmajanduse programmi eesmärk, mis kirjeldab toetatavaid tegevusi (sh ressursside tõhusam kasutamine, ringmajanduse printsiipide kasutuselevõtmine, saaste ja heite vältimine ja keskkonnamõju vähendamine).
- Määruse § 7 prim 1 lõigetes 2–9 kirjeldatakse toetatavaid tegevusi ringmajanduse programmi ülesehituse põhimõtete järgi. Lõikesse 9 on koondatud muud keskkonnanõuanduslikud tegevused, sealhulgas uute keskkonnanõuanduslike meetodite rakendamine ning majanduslike meetodite väljatöötamine. Samuti on selles sätestatud jäätneprogrammi tegevused (punktid 3–6), mis on samuti seotud keskkonnanõuanduse tervikliku lähenemisega, kuid nendest tegevustest peaks kasusaaja olema riik. Punktiga 4 täpsustatakse toetatavate abi ehitiste lammutamisel. Lõigetes 10–12 on määratletud maastikupilti kahjustavad ehitised nende omaaegse kasutusotstarbe järgi ning sisuliselt samas sõnastuses.

Finantseerimise kord

Finantseerimise korras ja lisades on eelkõige tehtud vormistuslikud muudatused jäätmekäitluse ja keskkonnanõuanduse tegevuste osas, kuna keskkonnaministri määruse nr 13 muudatustega koondati jäätne- ja keskkonnanõuanduse programmi tegevused ühte programmi – ringmajanduse programmi.

- Finantseerimise korra p 4.18, mis sätestas ressursiauditite omafinantseerimise määra, on tunnistatud kehtetuks, kuna ettevõtetal on 50% omafinantseeringu nõue. Punkti teine pool, mis kajastas nõudeid ressursiauditile on sätestatud finantseerimise korra lisa 1 abikõlblike kulude punktis 4.4.6.
- Finantseerimise korra Lisa 1 Abikõblilikud kulud punktis 3.12.3 on korrigeeritud vastavalt määruse uuele sõnastusele tegevused, mille alt on töötajate täiendkoolitus abikõblilik.
- Finantseerimise korra Lisa 1 Abikõblilikud kulud valdkondlike erisuste all on ringmajanduse programmi tegevustele vastavalt täpsustatud sõnastusi ning välja võetud punktid, mida määruse muudatuste järgi enam ei rahastata. Lisandusid punktid 4.4.5 (keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemi rakendamisel kaasatav väliskonsultant peab olema liitunud Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni Keskkonnajuhtimise Hea Tavaga) ja 4.4.6 (ressursiauditi nõue, mis enne oli kirjas finantseerimise korra punktis 4.18). Punktis 4.4.3 täpsustati, et avalikel kogunemistel jäätmetekke vältimise ning korduskasutuse tegevuste osas on abikõblilikud kulud juhismaterjalid (nt sildid prügikastidele, stend sortimise kohta), juhendajate töötasud, liigiti kogutud jäätmete kogumissüsteemid (prügikastid/konteinerid liigiti kogumiseks, sh alus vms) ja väikevahendid (nt eristatav riietus vms).

- Finantseerimise korra Lisa 2 Taotluse kohustuslikud lisa punkti 5 täpsustati. Enam ei ole vaja esitada väljavõtet riiklikust jäätmekavast. Punktis 5.8 täpsustati, et avalikel kogunemistel jäätmetekke vältimisel ning korduskasutust võimaldavate tegevuste kohta tuleb esitada tegevuskava. Punkti 5.9 järgi tuleb esitada tegevuste kirjeldus ja kava, kui taotletakse toetust ökoinnovatsiooni ja ringmajandust toetavate tegevuste, uuenduslike keskkonnakorralduslike meetodite rakendamise või majanduslike meetodite väljatöötamise jaoks. Lisandus punkt 5.10. Lisana tuleb esitada ressursiaudit, kui toetust taotletakse ressursi säästmise või tõhusama kasutamise projektile.
- Finantseerimise korra Lisa 4 Lõpparuande kohustuslikud lisad. Lisandus punkt 6.5, mille kohaselt tuleb esitada valminud ressursiaudit, keskkonnategevuskava või sertifikaadid, tunnistused.

Taotluse esitamisel tuleb järgida keskkonnaprojektide finantseerimise korda, selle lisa 1 (abikõlblikud kulutused) ja lisa 2 (taotluse kohustuslikud lisad).

Merekeskkonna programm

Vooru eelarve on 100 000 eurot.

Toetust saab taotleda määruse paragrahv 3 prim 1 lg 1 p 3 reostustõrjealaste tegevuste rahastamiseks, mis on täpsemalt ära toodud määruse § 3 prim 1 lõikes 4. Toetatavad tegevused on:

- reostustõrjega seotud töödest toetatakse laevadest ja sadamatest lähtuva reostuse tõrjeks tegevust sadama reostustõrjeplaani täitmise tagamiseks;
- reostustõrjega seotud töödest toetatakse laevadest ja sadamatest lähtuva reostuse tõrjeks tegevust reostuse tagajärjel kahjustatud rannikualade, loodus- ja elukeskkonna taastamiseks;
- reostustõrjega seotud töödest toetatakse laevadest ja sadamatest lähtuva reostuse tõrjeks ennetavat koolitust, väljaõpet või teavitustööd.

Oluline: teistele merekeskkonna programmi tegevustele 2018. a esimeses taotlusvoorus toetust taotleda ei saa.

Muudatuste kirjeldus ja juhised taotlejale

- Keskkonnaministri määruses nr 13 on merekeskkonna programmi muudatustega täpsustatud sätete sõnastust ja keskendutakse kolmele konkreetsele valdkonnale: mere seisundi parandamine, reostustõrje ja uuringud. Muudatus on tingitud asjaolust, et kehtivad sätted rahastamise kohta olid liiga üldsõnalised ja laialivalguvad, mistõttu ei olnud võimalik eristada, millist tegevust siis tegelikult tuleks toetada. Muudatus ei ole sisuline, kuid on oluline, et nii taotlejal kui hindajal on selge, millist toetust antakse.

Finantseerimise kord

- Finantseerimise korra Lisas 2 Taotluse kohustuslikud lisad on välja toodud eraldi merekeskkonna programmi kohustuslikud lisad erinevate taotletavate tegevuste osas: Punkt 10.1 Seirataivate andmete edasise kasutaja kinnituskiri seire vajalikkuse kohta, kui taotletakse toetust seire läbiviimiseks. Punkt 10.2 Varasem meetoodika, mida plaanitakse arendada, kui taotletakse toetust mere seisundi hindamise või mere kasutamise hindamise meetoodika arendamiseks. Punkt 10.3 Arenduse tehniline lühiülevaade, kui taotletakse toetust mere kestliku kasutamise innovaatilise tehnoloogia arendamiseks. Punkt 10.4 Kasutaja kinnituskiri arendatava lahenduse vajalikkuse kohta, kui taotletakse toetust mere kestliku kasutamise innovaatilise tehnoloogia arendamiseks. Punkt 10.5 Reostustõrjeplaan või link veebis kättesaadavale plaanile, kui taotletakse toetust sadama reostustõrjeplaanide täitmise tagamiseks).
- Finantseerimise korra Lisas 4 Lõpparuande kohustuslikud lisad on välja toodud eraldi merekeskkonna programmi kohustuslikud lisad: punkt 11.1 Arendatud meetoodika, kui taotleti toetust mere seisundi hindamise või mere kasutamise hindamise meetoodika arendamiseks. Punkt 11.2 Kasutaja kinnitus, kas loodud lahendus vastab algselt seatud eesmärkidele, kui taotleti toetust mere kestliku kasutamise innovaatilise tehnoloogia arendamiseks.

Taotluse esitamisel tuleb järgida keskkonnaprojektide finantseerimise korda, selle lisa 1 (abikõlblikud kulutused) ja lisa 2 (taotluse kohustuslikud lisad).

Maapõue programm

Vooru eelarve on 1 miljon eurot.

Toetust saab taotleda määruse paragrahv 6 prim 2 lõikes 3 punktides 1, 3, 4 ja 6 ning lõikes 4 toodud tegevuste rahastamiseks. Toetatavad tegevused on:

- geoloogilise informatsiooni süstematiseerimine, kaasajastamine ja kirjastamine;
- kogutud kivimimaterjali korrastamine ja süstematiseerimine ning säilitamistingimuste parandamine;
- maavarade ressurssidega seotud uuringud;
- geoloogiliste uuringute ja maapõue kasutamisega seotud teabe tutvustamine avalikkusele;
- maavarade uurimisest, kaevandamisest ja kasutamisest tingitud keskkonnamõju vähendamise seoses toetatakse maavarade uurimist, kaevandamist ning kasutamist käsitlevate strateegiate ja arengukavade elluviimiseks vajalikku tegevust, sealhulgas tervisemõjude uuringuid.

Oluline: teistele maapõue programmi tegevustele 2018. a esimeses taotlusvoorus toetust taotleda ei saa.

Muudatuste kirjeldus ja juhised taotlejale

- Keskkonnaministri määruses nr 13 täiendati programmi eesmärgi sõnastust tulenevalt

Põlevkivi kasutamise riikliku arengukava 2016–2030 rakendusplaani meetmest 2.3.

- Määruse § 6 prim 2 lõike 2 punkte 1–3 muudeti. Punktidesse lisati, et maastike korrastamisega seoses toetatakse tegevusi siis, kui lisaks maapõueseaduse §-des 88 ja 93 sätestatud kohustustele ei kehti ka maapõueseaduse § 80 lõikes 1 sätestatud kohustus. Maapõueseaduse järgi peab maavara kaevandamise loa omaja korrastama kaevandatud maa tehnoloogia seisukohalt otstarbekal ajal. Korrastamiskohustus säilib ka juhul, kui luba on kehtivuse kaotanud või kehtetuks tunnistatud. Kui kaevandamine jätkub samal mäeeraldisel teise loa alusel, läheb korrastamiskohustus üle uue loa omajale. Praegu ei sisalda määrus viidet maapõueseaduse § 80 lõikele 1, mistõttu on võimalik taotleda toetust isikul, kelle maavara kaevandamise loa kehtivusaeg on lõppenud, kuid kes ei ole kaevandatud maad korrastanud.
- Määruse § 6 prim 2 lõiget 2 täiendatakse punktiga 4. Muudatus võimaldab edaspidi taotleda toetust fosforiidi puuraukude likvideerimiseks. Praegu puudub määrukses maastike korrastamisega seotud tegevuste hulgast uuritud maa korrastamine, kuigi see kohustus lasub üldgeoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa omanikul. Uuritud maa peab olema korrastatud enne üldgeoloogilise uurimistöö või geoloogilise uuringu aruande esitamist. Kui aruannet ei esitata, siis tuleb maa korrastada enne üldgeoloogilise uurimistöö loa või geoloogilise uuringuloa kehtivuse lõppemist.
- Määruse § 6 prim 2 lisandus rahastatava tegevuse lõige 4: Maavarade uurimisest, kaevandamisest ja kasutamisest tingitud keskkonnamõju vähendamise seoses toetatakse maavarade uurimist, kaevandamist ning kasutamist käsitlevate strateegiate ja arengukavade elluviimiseks vajalikku tegevust, sealhulgas tervisemõjude uuringuid.

Finantseerimise kord

- Finantseerimise korra Lisa 1 Abikõlblikud kulud valdkondlike erisuste all (p 4.5) täpsustus esimese punkti sõnastus: abikõlblik pole Eraomanikule kuuluva kinnistu korrastamise kulu, välja arvatud maapõueseaduses sätestatud juhtudel, kui uurimise, kaevandamise ja maapõue kasutamise tekitatud kahju hüvitamine on riigi kohustus ja juhtumid, mil maapõue uurimise või maavara kaevandamisega muudetud maa korrastamisel osutub keskkonnahoiu (sh põhjavee reostuse vältimiseks) ning piirkonnas ühtse maastikuilme tagamiseks vajalikuks rahastada ka eraomandis oleva maa korrastamist. Viimasel juhul on vajalik lisada taotlusele Keskkonnaameti ja eraomaniku nõusolek maa korrastamiseks.

Taotluse esitamisel tuleb järgida keskkonnaprojektide finantseerimise korda, selle lisa 1 (abikõlblikud kulutused) ja lisa 2 (taotluse kohustuslikud lisad).

Metsanduse programm

Vooru eelarve on 800 000 eurot.

Toetust saab taotleda määruse paragrahv 6 lg 2 punktis 1, lg 5 punktis 2, lg 6 punktides 1, 3-7 ja lg 7 punktides 6 ja 7 loetletud tegevuste rahastamiseks. Toetatavad tegevused on:

- metsanduse arengukava elluviimine ja täitmise järgimine;
- metsapuutaimede tootmine;

- metsandusüliõpilaste ja -õppejõudude rahvusvaheliste koolitus- ja õppevahetusprogrammide käivitamine;
- metsade säästlikku majandamist ning Eesti metsandust ja selle ajalugu tutvustavate teabematerjalide (trükiste, filmide ja näituste) koostamine;
- puidu kui taastuva loodusressursi säästva kasutamise võimaluste tutvustamine ja propageerimine;
- puidu kui toorme ja energiakandja paremate kasutusvõimaluste propageerimine ja seeläbi puidu rahvusvahelise konkurentsivõime tõstmine (eriti seni vähem kasutatud leidnud puuliikide osas);
- metsanduslike teadusuuringute ja analüüside tegemine ning analüüsimetoodikate arendamine;
- kommunikatsiooniprojektid avalikkuse metsanduslase teadlikkuse tõstmiseks.

Jahinduse valdkonnas toetatavad tegevused:

- kommunikatsiooniprojektid avalikkuse ja jahimeeste jahinduslase teadlikkuse tõstmiseks;
- jahiseaduse § 45 alusel reservfondist makstud uluki tekitatud kahju osaline kompenseerimine.

Oluline: teistele metsanduse programmi tegevustele 2018. a esimeses taotlusvoorus toetust taotleda ei saa.

Kalanduse programm

Vooru eelarve on 350 000 eurot.

Toetust saab taotleda määruse paragrahv 2 lõike 3 punktis 1 ja lõike 4 punktides 2–5 loetletud tegevuste rahastamiseks. Toetatavad tegevused on:

- kalavarude suurendamiseks ja kaitseks kudealade või elupaikade loomist, taastamist või nendele juurdepääsu tagamist;
- seminaride, koolituste, kalapüügivõistluste ja muude ürituste (õpitoad, teabepäevad) korraldamist, et arendada õiguskõuet ja säästva kalanduse alast teadlikkust;
- kalavarude kasutamisega seotud andmete ning teabe kogumist ja avaldamist;
- kalandusliitude osalemist rahvusvahelises kalandusalases koostöös ja rahvusvaheliste kalandusürituste läbiviimist Eestis;
- harrastuskalapüügi arengukavas nimetatud keskkonnasäästlikku harrastuskalapüüki toetava taristu (näiteks juurdepääsuteede, paadisildade, vettelaskmis- ja parkimiskohtade, püügiplatvormide, teavitustahvlite) arendamist avalikes huvides. Toetuse maksimaalne suurus projekti kohta on 50 000 eurot ilma käibemaksuta.

Oluline: teistele kalanduse programmi tegevustele 2018. a esimeses taotlusvoorus toetust taotleda ei saa.

Looduskaitse programm

Vooru eelarve on 1 miljon eurot.

Toetust saab taotleda määruse paragrahv 5 lõike 2 punktis 1 ja paragrahvi 5 lõike 3 punktides 1 ja 4 loetletud tegevuste rahastamiseks. Toetatavad tegevused on:

- kaitstavate või väheuuritud elupaikade ning looma-, taime- ja seeneliikide, kultuuriväärtusega loodusobjektide ja ökosüsteemide ning ökosüsteemiteenuste väljaselgitamine (inventuurid) või rakendusuringud;
- kaitsealade ja hoiualade kaitsekorralduskavades kavandatud meetmete rakendamine, välja arvatud poollooduslike kooslustega seotud tegevused;
- kaitstavate looma-, taime- ja seeneliikide ning elupaikade soodsat seisundit taotlevate tegevuskavade realiseerimine, välja arvatud poollooduslike kooslustega seotud tegevused.

Oluline: teistele looduskaitse programmi tegevustele 2018. a esimeses taotlusvoorus toetust taotleda ei saa.

Atmosfääriõhu kaitse programm

Vooru eelarve on 1 miljon eurot.

Toetust saab taotleda määruse paragrahv 61 lõike 2 punktis 4, lõike 4 punktides 3 ja 4 ning lõike 6 punktides 3 ja 5 loetletud tegevuste tarbeks. Toetatavad tegevused on:

- välisõhu kvaliteedi tagamiseks vajalike seire ja järelevalvesüsteemide arendamine;
- radioaktiivse saaste avastamise ja kiirgusohu korral elanike kiire informeerimise süsteemi arendamine;
- kiirgusmõõtmise meetodite ühtlustamine ja akrediteerimine;
- kaugküttevõrgus mitteasuva katlamaja rekonstrueerimine või rajamine soojusenergia tootmiseks puitkütustest;
- korteriühistute kütteõlil töötava kütteseadme või otsesest elekterkütet kasutava kütteseadme asendamine taastuvat kütust kasutava kütteseadmega või maja ühendamine kaugküttesüsteemiga, kui maja on terviklikult rekonstrueeritud või ehitatud pärast 1993. aasta 1. jaanuari.

Oluline: teistele atmosfääriõhu kaitse programmi tegevustele 2018. a esimeses taotlusvoorus toetust taotleda ei saa.

Veemajanduse programm

Vooru eelarve on 7,5 miljonit eurot.

Toetust saab taotleda määruse paragrahv 3 lõigetes 2–6 loetletud tegevustele:

- reoveekäitluse valdkonnas toetatakse olemasolevate kanalisatsioonisüsteemide vastavusse viimist kehtivatele nõuetele ja reoveekogumisalade piires kanalisatsioonisüsteemide väljaarendamist;
- nõuetekohase joogiveevarustuse tagamisega seoses toetatakse joogivee süsteemide rekonstrueerimist ja ehitamist koos joogivee puhastusseadmetega ning põhjavee hea seisundi säilitamist;
- jääkreostusega seoses toetatakse pinna- ja põhjavee reostusohu vähendamist jääkreostuskollete likvideerimise või ohutuks muutmise teel;
- arendustöödega seoses toetatakse veemajanduse võimalikult paremaks korraldamiseks vajalikke uuringuid ning arendustöid;
- siseveekogude ja rannikuvee tervendamise ja korrashoiuga seoses toetatakse tegevusi, mis aitavad säilitada või saavutada nende head või väga head seisundit või ökoloogilist potentsiaali.

Muudatuste kirjeldus ja juhised taotlejale

Keskkonnaministri 17.02.2006 määrus 13 § 3 lõike 8, finantseerimise korra p 4.7 ja finantseerimise korra lisa 1 p 4.3.1.1 alapunkt (v) koosmõjul luuakse võimalus toetust taotleda tööstus- ja tootmisettevõtete eelpuhasti rekonstrueerimiseks või rajamiseks nii üle kui ka alla 2000 ie reostuskoormusega reoveekogumisaladel. Toetuse maksimaalne summa on kuni 200 000 eurot (vähese tähtsusega abi) ja toetuse määr kuni 50%.

Finantseerimise kord

- Uuendatud on piirkondliku vee-ettevõtja mõistet (punkt 2.12). Piirkondlik vee-ettevõtja osutab veeteenust enam kui 5000-le elanikule ning vähemalt kuuel reoveekogumisalal, millest üks on üle 2000 ie reostuskoormusega. Sellisele taotlejale võimaldatakse finantseerimise korra p 4.16 alusel 10% madalamat omafinantseeringut juhul kui majandus- ja finantsanalüüs seda toetab.
- 10% võrra on vähendatud kohustusliku omaosaluse nõuet ka juhul, kui üle 50% ükskõik millise saasteaine koormusest või vooluhulgast põhjustavad tööstus-, tootmis-, kaubandus- ja teenindusettevõtted. Sellisel juhul on omaosalus varasema 60% asemel minimaalselt 50% abikõlblikest kuludest (punkt 4.7).
- jääkreostuse alamprogrammist toetust taotlevatele ettevõtetele on maksimaalseks toetuse suuruseks 400 000 eurot (punkt 4.5).

Lisa 1 Abikõlblikud kulud

- Punktiga 4.3.1.7 loetakse mitteabikõlblikuks veevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamine alla 500 ie reoveekogumisaladel, v.a juhul, kui rajatakse veevarustussüsteeme piirkonnas, kus puuduvad alternatiivsed lahendused elanike terviseohutus- ja kvaliteedinõuetele vastava joogiveega varustamiseks (näiteks endistel kaevandusaladel või nitraaditundlikul alal). Jätakuvalt saab alla 500 ie piirkondades toetust taotleda olemasolevate süsteemide rekonstrueerimiseks.
- Mitteabikõlblik on ka punkti 4.3.1.6 kohaselt tuletõrje veevarustuse ehitus iseseisva süsteemina (nt tuletõrjavee tiigid, tuletõrjavee eraldiseisvad mahutid, eraldiseisv

tuletõrjewe torustik sh kuivtorud ja hüdrandid) ja punkt 4.3.1.7 alusel ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide rajamine, kui need teenindavad eraldiseisvaid hoonestamata kinnistuid.

- Punkti 4.3.3.1 lisamisega ei toetata enam veekogude tervendamise tegevusi keskkonnaministri 15.06.2004 määruse nr 73 “Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu” alusel määratud veekogul või veekogu lõigul. Määruse nr 73 alusel määratud veekogudel või veekogu lõikudel tegevuste elluviimiseks on võimalik toetust taotleda Ühtekuuluvusfondi meetmest „Vooluveekogude tervendamine“.

Lisa 7 Taotluse kohustuslikud lisad

- Punkti 13.1 muudatusega on täpsustatud, et piirmäär projekti maksumusele millest alates on nõutud eelprojekti või tehnoloogilise projekti esitamist on 10 000 eurot ilma käibemaksuta. Täpsustatud on ka nõudeid eelprojekti koostajale, selle vanusele ja sisule.
- Punkti 13.10 lisamisega on seatud nõue, mille kohaselt projektides, kus kavandatakse tööstus- või tootmisettevõtte eelpuhasti rajamist või rekonstrueerimist, tuleb taotlusele lisada projekti piirkonna vee-ettevõtja kinnitus, et eelpuhasti rajamine aitab kaasa asulareovee puhasti töö parendamisele või viide kohaliku omavalitsuse ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kavale, kus on välja toodud, et eelpuhasti rajamine on vajalik. Nõue on seatud selleks, et rajataks või rekonstrueeritaks eelpuhasteid, millel on positiivne mõju piirkonna ühiskanalisatsiooni nõuetekohasuse tagamiseks.
- Punkti 13.5 muutmiselega on seatud taotluse kohustuslikuks lisaks reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskiri. Eeskirja kehtestamise nõude seadmine taotlejatele soodustab eeskirjade vastuvõtmist ning seeläbi nõuetekohast pürgimist ja põhjavee reostuse vähenemist.
- Finantseerimise korra lisa 10 on täpsustunud tehnoloogilises projektis nõutud andmeid, muutunud on peatükkide järjestus ning ümber on tõstetud soovitud andmete asukohta peatükkide vahel. Peatükki 2.1 lisandus nõue, et liitumissoovide juurde tuleb esitada ka koondtabel, kus on kõik projektiga hõlmatud liitumissoovid koondatud. Liitumissoovide koondtabeli osas on lisandunud näidis finantseerimise korra lisa 10 lisa 5. Lisaks on peatükis 2.1 lisatud elanike arvu leidmise võimalus olukorras, kus asula ja projektpiirkonna piirid ei kattu. Tehnoloogilist projekti on täiendatud soovitustega juhaks, kui see koostatakse tööstus- või tootmisettevõtete eelpuhastite ehitamiseks. Uuendatud on ka ühikhindade tabelit mille alusel kujuneb tehnoloogilise projekti ja taotluseelarve.

Taotluse esitamisel tuleb järgida keskkonnaprojektide finantseerimise korda, selle lisa 1 (abikõlblikud kulutused) ja lisa 2 (taotluse kohustuslikud lisad).